

RODOLJUB.

Izhaja dvakrat na mesec ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

„Med živimi“.

Škandalozna aféra dekana Koblarja s hranilno knjižico v Kranju umrle Terezije Eržen je razsojena v zadnji instanci in ošabni dekan je obsojen, da vrne za puščini dotičnih 9800 kron in plača vse sodne stroške.

Ta aféra je jeden največjih duhovniških škandalov, kar smo jih v zadnjih letih doživeli na Kranjskem. Samo aféra župnika Šaleharja v Dolenji vasi se da še z njo primerjati. Razložek med tema aférami pa je ta, da je Šaleharjeva pravda normalno tekla, Koblar pa je s svojo prisego posegel vmes in s prisego podprl, kar je sodišče spoznalo kot neresnično in nemogoče.

Dekan Anton Koblar, ta ošabni in domišljavi pop, ki je tako, kakor ne kmalu kdo pokazal svojo politično breznačajnost, ki je tolikrat zasedel sodni stol in kot veliki moralist druge sodil kruto in brezobrazno, je sedaj razkrinkan in osramočen pred vso slovensko javnostjo. Pri pravdi zaradi hranilnične knjižice Terezije Eržen je bil Anton Koblar moralno justificiran.

Pri klerikalni stranki mu to ne bo škodovalo, tam čislajo take možake, pri dostojnih ljudeh pa je doigral.

Ko se je lansko leto po smrti Terezije Eržen začelo govoriti o hranilnični knjižici, ki jo je dobil Koblar v roke, je kranjski dekan v »Slovenskem Listu« z dne 17. septembra 1901 obelodanil »Poslano«, v katerem je po svoje, a jako previdno, pojasnil to zadevo in končno zaklical Kranjčanom: »Meščani, ne verjemite tedaj liberalnim sleparjem«.

Sedaj, ko je pravda tudi v tretji in zadnji instanci razsojena, danes, ko mora Koblar vrniti hranilnično knjižico za 9800 kron in plačati vse pravdne stroške, danes vprašamo mi kranjske meščane: kdo je slepar?

Koblarjev škandal je najširšim krogom pokazal požrešnost farške bisage in prekanjenost, s katero branijo popje svoj plen. Priče, ki pri celi zadevi niso čisto nič interesirane, so izpovedale, da je Terezija Eržen dala svoje premoženje dekanu Koblarju shraniti, dekan Koblar pa je skušal sodnji natveziti, da mu je Terezija Eržen »med živimi« darovala vse svoje premoženje, tako, da bi bila morala beračiti, če bi bila ozdravela, kakor je mislila in želela. Res, prekanjeno je postopal Koblar in pri prvi obravnavi je z največjo brezobzirnostjo povedal, da k »darovanju med živimi« zato ni poklical svedokov, ker je itak vedel, da bo njegova prisega odločevala.

Prisegel je res, in ljubljanska sodnija je tudi izrekla, da nima prav nobenega vzroka, dvomiti nad besedami dekana Koblarja, a višja sodnija v Gradcu in najvišja sodnija na Dunaju, sta bili drugzega mnenja, kakor ljubljanska sodnija, in sta v zlic Koblarjevi prisegi razsodili, da nima dekan Anton Koblar nobene pravice, pridržati dotično hranilnično knjižico, da jo mora vrniti v zapuščino Terezije Eržen in povrh še plačati pravdne stroške.

Že v prej omenjenem »Poslanem« v »Slovenskem Listu« je skušal Koblar na prav zvit način svojo aféro postaviti v milejšo luč, češ, da ni Tereziji Eržen prav nič prigovarjal, da naj mu svoje premoženje »med živimi« daruje in da to premoženje porabi v »dobre namene« v korist Kranja.

Proti izjavi interesiranega Koblarja, da ni Tereziji Eržen prav nič prigovarjal, naj mu izroči svoje premoženje, stoji izjava neinteresirane priče, da je Koblar bolni Tereziji Eržen pel: »Mati, vi ste stari, vi ste bolni, vi nimate svojih ljudi, Vam bodo šparkasne bukvice še izginile ali pa Vam bodo vzete — dajte jih meni«.

»In ti »dobri nameni«! To je priljubljena fraza teh zasledovalcev hranilničnih knjižic, da ž njo premotijo ljudi. Na tisoče denarja gre leto za letom v dobre namene, a ves ta denar izgine v žegnani bisagi in ga duhovniki porabijo zase, kar smatrajo mendaza najboljši namen. Koblar niti pogrebnih stroškov za Terezijo Eržen ni hotel plačati. Plačal jih je brat umrle, oni, kateremu je hotel Koblar požreti dedščino do zadnjega vinarja.

Koblar se je z vso silo in z dolgimi svojimi prsti oklepal hranilnične knjižice Terezije Eržen in jo branil z veliko rafiniranostjo. A celo prisega mu ni nič pomagala. Ne zato, ker je davno znano in dokazano, da je po Liguorijevi morali dovoljena tudi kriva prisega, prav specialno v takem slučaju kakor je Koblarjev, nego ker je dokazni material višjo sodnijo v Gradcu in najvišjo sodnijo na Dunaju prepričal, da se ni zgodila taka daritev »med živimi«, kakor jo je Koblar trdil in s prisego podprl.

Lahko in hvaležno bi bilo ob tem slučaju izpregovoriti o vrednosti duhovniške prisega s posebnim ozirom na Koblarjevo prisego, a to ni potrebno, ker govori ta Koblarjeva zadeva sama dovolj jasno. Koblar je vreden tovariš goškega kurata Ferjančiča. Kakor Ferjančič, tako je tudi Koblar izvežbal svoje priče in že, ko je še Terezija Eržen živela, je špekuliral na svojo prisego.

Ta Koblarjev škandal smrdi do oblakov. A nikar misliti, da je to izjema. Ne! Lovu na hranilnične knjižice se je posvetila cela vrsta duhovnikov. Najrajše »spravljajo« knjižice, a ko lastnik umrje, nečejo o teh hranilničnih knjižicah ničesar vedeti. Znani so poštenjaki, ki imajo kar po sto hranilničnih knjižic v shrambi. In na smrtni postelji človek že posebno ni varen pred temi ljudmi, ker vsakega silijo, naj kaj zapusti za maše, za cerkev, za škofa, izkratka, za nikdar sito bisago.

Koblar je, četudi se njegov naklep ni obnesel, vendar našel obilo posnemovalcev med »prečastito« duhovščino. V pravniških krogih se govori, da se zadnji čas prav pogostoma primerjajo slučajji »daritev med živimi«, in sicer vedno v korist duhovnikov. To je popolnem izključeno, da bi priprosti ljudje razumeli fini razložek med daritvijo za slučaj smrti in med daritvijo med živimi. Saj še celo ljubljanska sodnija v Koblarjevi pravdi ni zadela pravega, kako naj pojmi take stvari preprosti ljudje! Očividno je torej, da je Koblar vstvaril posebno šolo in da njegovi učenci z »daritvami med živimi« uganjajo navadne sleparije in si polnijo bisage.

Ta bisaga roma od hiše do hiše, od umirajočega do umirajočega in požre velik del narodnega premoženja, a le v najredkejših slučajih se posreči, ji iztrgati že pograbljeni plen. V Koblarjevem slučaju se je to posrečilo, naj bi bil ta slučaj ljudstvu v poduk in v svarilo; ljudstvo je tega poduka in svarila potrebno, kajti, če pojde tako naprej, bodo ti različni Koblarji narod popolnoma oplenili.

Politični pregled.

Parlamentarni položaj.

Vlada nadaljuje konference za sporazumljenje med Čehi in Nemci, ne da bi se vsled tega pretrgalo delovanje poslanske zbornice. Po završeni debati o dopolnilnih volitvah v Favoritih se začne razprava o vloženi predlogah za podpore vsled ujm, o zakonskem načrtu glede terminske žitne kupčije itd. Vojaške predloge in budgetnega provizorija seveda ne bo mogoče drugače parlamentarno rešiti, kakor če se posreči kompromis v jezikovnem vprašanju. V ta namen se bodo vršili te dni razgovori strank. Izmed nemških strank pride pri tem najbolj v poštev ljudska stranka, ki pa je proti obnovitvi nekdanje desnice ter tudi najnovejše Körberjeve predloge odločno odklanja.

Atentat na belgijskega kralja.

Ko so se vračali v soboto člani kraljeve rodbine od mrtvaške maše, ki se je vršila v spomin obeh zadnjih belgijskih kraljic, streljal je anarhist Rubino trikrat v vozove. Orožniki so napadalca takoj prijeli ter ga le s težavo rešili, da ga ni razjarjena množica raztrgala. Napadalec je povedal, da je Italijan, rojen v Pinardu pri Neapolju leta 1859. ter je po poklicu knjigovodja. Prišel je iz Londona v Bruselj, in kakor pravi, le dela iskat. Iz spisov pa, ki so jih zaplenili v njegovem stanovanju, je razvidno, da je bil član anarhistične družbe ter najbrže določen, da izvrši umor. Ko je začel izpovedovati: »Bil sem nesrečen in pri pogledu na toliko bogastvo...« Dalje ni mogel govoriti, ker ga je množica preupila, ki je klicala: »Smrt napadalcu! Živel kralj!« Strel je zadel šele tretji voz, v katerem je sedel adjutant grof d'Qultremont z dvornimi damami. Grof je na licu lahko ranjen. Napadalec je sam priznal, da je meril na prvi voz, v katerem so sedeli: kralj, prestolonaslednik grof Flandern ter princesinji Albert in Klementina. Konji so baš v onem trenutku poskočili, in tako je zadel šele tretji voz. Nadalje je povedal, da je hotel že v Gudula cerkvi med mašo streljati na kralja, pa se je zbal, da bi zadel vojake. Dasi napadalec trdi, da ni imel somišljenikov, so ljudje videli zraven njega še enega moža, ki je v gnječi izginil ter najbrže tudi vzel s seboj revolver, ki ga niso mogli nikjer najti. Kralj je bil očitno prestrašen ter se je takoj odpeljal v Groenendal.

Posledice jeronimske afere.

Te dni se vrši pred rimskim duhovnim sodiščem zadnja obravnava o znanem zavodu sv. Jeronima. Pri tem se je zopet enkrat pokazalo, kako močen je bizantizem na jugu, kjer bi nobeno, še tako eminentno politično vprašanje ne bilo napravilo toliko prahu, kakor to obskurno rimsko vprašanje. Pokazalo pa se je tudi, kako se je utrdil posebno v Črnigori vsled italijanskega svaštva italijanski vpliv. Ker se barski nadbiskup Milinović ni v tej zadevi hotel popolnoma udati želji kneza Nikole, mora z novim letom na knezov ukaz zapustiti Črnogoro ter se vrniti v Dalmacijo. Kraljica Jelena pa je baje prosila italijanskega kralja, naj priskrbi njenemu ojetu za Črnogoro škofa Italijana. Seveda nima knez pravice, odstavljati nadškofa, te pravice nima niti papeška stolica. Toda med papežem in Črnogoro vlada zadnji čas posebno prijateljstvo, seveda ne toliko iz verskih, kakor pa iz političnih nagibov. Papež je pač v prvi vrsti Italijan ter naklonjen onemu, ki je naklonjen italijanstvu. Zato je prav lahko mogoče, da se izroči nadbiskup Milinović na milost in nemilost črnogorskemu knezu, a zadeva jeronimskega zavoda se istotako reši v prilog Črnigori. Usoda Milanovičeva je pač taka, kakršna doleti vsakega, ki se zameri Rimu, pa bodisi, da je najvernejši duhovnik. Vera ne odločuje, temuč le politična privrženost Rimu.

Domače in razne novice.

Škofovi delavci. — Piše se nam od jako odlične strani: Sobotni »Slovenec« je v opravičenje g. knezoškofa, da isti svojih gozdnih delavcev nima zavarovanih, predrznil trditi, da škof dninar-

jev ni mogel zavarovati, ker niso stalni. Tako more pisati samo popoln ignorant, ali človek, ki hoče z neumnimi frazami uboge delavce slepiti in jih ogoljufati ob vsako podporo za slučaj delanezmožnosti ter njih preskrbljevanje zvaliti na občine, kamor so delavci pristojni. To je škandal! Razločka med delavci in dninarji v podjetjih ni in tudi v postavi gani, ker noben delavec ali dninar v podjetjih ni stalno nameščen, nego dela, dokler ga je volja, dokler ga delodajalec pošteno plača in ž njim tudi postavno ravna. Škof delavcev gotovo le zaradi tega ni naznanil, da bi mu ne bilo treba plačati zavarovalnine zanje. Vprašamo može okoli škofa: ali je dninar kaj družega, kakor le navadni delavec? Razločevanje, ki ga dela »Slovenec«, ima samo namen, farbati uboge delavce, da bi se jih v slučaju delanezmožnosti spravilo na beraško palico. Gospoda okoli »Slovenca«, predno s takimi zvijačami skušate opravičiti škofovo neodpustno postopanje, pogledajte rajši v postavo ali pa se potrudite v Vašo ljubljansko okrajno bolniško blagajno, kjer Vam bodo potrdili, da lažete in farbate. In taki ljudje hočejo s škofom vred nositi zvonec in veljati za najboljše prijatelje delavcev? Delavci v škofovih gozdih — vzdramite se in zahtevajte, da mora vsak biti zavarovan! — Desetletni načelnik okr. bolniške blagajne.

Po sijajnem shodu v Kostanjevici.

Piše se nam: Vlada je pač morala naprej vedeti, da pride na shodu do ostrih nastopov ter da se može ne bodo dali strahovati po kaplanskih fantalinih, a vzlic temu ni poslala orožnikov. Morali smo si sami napraviti red in mir za zborovanje. Odvrčali smo pobalinstvo izlepa, dokler je šlo, a ker so po kapelanih nahujskani fantiči nastopali z noži in enega naših ranili, smo storili prav kratko sodbo. Orožnikom ni bilo treba svoje obleke oblatiti in ne rabiti sabelj ali pušk. Država je nekaj prihranila, — mi pa smo imeli dosti jako veselih prizorov več. — Na to samoobrambo se moramo navaditi, izvežbati se moramo v njej. Tukaj se je videlo, kakor v Mirnipeči in Trebnjem, da je klerikalizem, kar ga je, nesramno človeštvo, ki v duhovenski suknji, bogve, kaj misli, potem pa, če pade klobuta nanj, zbeži ter pusti spremljevalce v isti sramoti. Izzivati in potem bežati! Fej! To ni slovensko! Ako hočeš telesno in duševno zdrav biti, moraš vežbati svoje telesne moči. Telesno omehkužen človek ali narod nič ne velja v nobenem oziru. Udari, če imaš kaj mišic! Če jih nimaš, bodeš pa bežal, ker tvoji možgani trepečejo. To bi še manjkalo našemu narodu, da bi ta katolicizem, ki mu je že toliko škodil, zlomil njegovo korajžo! Fantom obljubiti pijačo, jih voditi na bojišče, jih hujskati, da z noži začnejo in potem bežati! Pustite vsaj našim fantom to čednost, da so korajžni! V Kostanjevici so se učili te strahopetnosti. Zapeljani mladi ljudje so to bili. A sram nas je bilo, ko smo videli, da je 25 naših 50 farovških tako z lahka v kozji rog ugnalo. »Feige Kerle«, bi Nemeec rekel, besedi begljivec, strahopetnež ne označita dobro te sramotilne narave. Naj vzemo duhovniki hofrata Šukljeja za voditelja, naj se reče o Šukljeju kar koli, gotovo on ne bo izgubil hlač, kakor se je zgodilo Šusteršiču, ko ga stari Galie iz Mirne peči srepo pogleda! Otresite se te bojazljive narave Šusteršiča,

ki je bežal v Mirni peči, bežal iz slavnega bojišča kmetijske družbe in se kakor zajec umika vsaki nevarnosti. Lejte, dr. Šusteršič, naš voditelj dr. Tavčar je bil na shodu, o katerem je lahko mislil, da ga obišče tisoč klerikalno poneumljenih kmetov. Na drobne kosce bi se dal razsekati, bežal pa ne bi. Šel je v Kostanjevico, ne meneč se za farovško druhalj. Nobeden se ga ni upal dotakniti. Seveda Tavčar je kmetije sin, a vi Šusteršič!? — Vi ste strahopetna narava in tak možic hoče na shodih kmetov nastopati? Iz sto in sto grl je zagromelo Gorenjcu Tavčarju: Živio! Starejši može so ga vzdignili. To je naš mož! In jezik ima v svoji oblasti! Revšče ste, dr. Šusteršič, proti temu virtuozu slovenskega jezika! Majhen smo narod, ali enkrat smo bili v bojih korenjaki. Bili smo glavna straža proti Turkom, ki niso bili iz lipovega lesa. In še danes tvorijo slovenski vojaki »železno brigado« naše armade. — Ali je to, kar ste pokazali v Kostanjevici, vse, kar imate, popje, v šentjernejski ravnini »železne brigade«? Dr. Šusteršič, ako ste kaj moža — dr. Tavčar je nastopil tam, kjer ste Vi hoteli par tednov prej. Možatost v Vas, če je kaj imate, vam veva, da pridete tudi Vi, makar na bergljah! Niste prišli! Tudi trebušni dr. Krek, ki ima vedno polna usta možatosti, ni prišel! Vencajz, katerega je vendar nekaj vkup, tudi ne! (O Schweitzerju in Brejeu itak ni govoriti.) Strahopetci! Tu je bilo sramoto prejšnjega farovškega shoda izbrisati! Kje ste bili, farovski korenjaki, ki znate farovške in uboge ljudske denarje požirati, pa ne nastopati, kakor može? Povedali bi vam, kako ste utihotapili francoske Kartajze v našo dolino, ki so kmetom vzeli prepotrebno jim veliko hosto pleterske graščine, povedali bi vam, kako hočete ukrasti ljudstvu prepotrebno hosto kostanjeviške graščine! Videli bi potem, koliko bi vam še ostalo kmetskega spremljevalstva! Strahopetci, bali ste se, da bi padalo. Neki kmet v farovski vojski v Kostanjevici, kateremu se je povedalo, da je šentjernejski župnik Frankheim Kartajze spravljal v to dolino, je odgovoril: če je tako in če še kostanjeviško hosto mnih dobijo, potem pa bodo bežati morali duhovniki iz cerkva. Stopil je kar precej na našo stran. Zakurili vam bomo! Pleterje so jako suh les. In to je dr. Šusteršič čutil; pustil je svoje volilce na cedilu, poslal je, ker družih ni mogel dobiti, par pobičev in starega, v suženstvu svojega sina župnika trepetajočega Kerina iz sv. Križa na bojišče. In to vse je bilo pomandrano v blatu, dobilo po plečah, kar je bilo namenjeno hujskacem v Ljubljani, ki ljubezen do naroda razumevajo tako: »Jakac le plejši, jaz bom pa pajskal.«

Vestni — dušobrižniki. Piše se nam: V Preboju pri Št. Rupertu je 4. t. m. umrla neka ženska, ne da bi bila prejela sv. zakrament za umirajoče. Želela je in koprnela po sv. popotnici, a zaman. Poslali so pač po duhovnika v Št. Rupert, a nobenega ni bilo doma. Oba sta šla na »rajžo«, menda v Ljubljano. Tudi iz sosedne mirnske fare ni umirajoča žena dobila pomoči. Umreti je morala brez zadnje tolažbe. Ko sem prišel te dni po opravkih v Št. Rupert, so mi ljudje to z velikim ogorčenjem pripovedovali in me vpraševali, če je sedaj uboga žena pogubljen. Jaz sem jim rekel, da po mojem mnenju pride prav tako zanesljivo v nebesa, kakor tisti, ki prejme sv. popotnico. Sicer pa je značilno, da je bila, kakor govore ljudje, celo

farovška kuharica nejevoljna radi tega slučaja in se je izrazila: »To ju bom ošpotvava (šentrupertska duhovnika), kadar pri deta domu«. Če je dobro izvršila ta posel, ne vem. Prihodnjič kaj o šentrupertskem županu, tem vnetem klerikalcu, ki bo moral iti na ričet v Novo mesto.

Liberalen kmet.

O posojilnici v Cerkljah se poročajo kaj čudne reči. »Ta kunštni Janez«, ki je poneveril posojilnični denar, se je s kaplanom predsednikom nekako pobotal. Pravijo, da je plačal 1000 gold. in zato ga kaplan ni dal zapreti. Pri ljudeh mu to ni dosti pomagalo. Te dni so ne kateri čestilci cerkljanske posojilnice »ta kunštnega Janeza« v neki gostilni neusmiljeno klofotali in brcali. Janez je tudi že druge posojilničarje nagovarjal, naj prevzemo del plačila tistega denarja, ki ga je on poneveril, pa seveda ni nič opravil. Posojilničar Jerša pripoveduje sam, kako ga je »ta kunštni Janez« učil posojiloico goljufati. Najbolj zanimivo pri ti stvari je, da se oblastni je nič ne zmenijo. Če ukrade lačen berač staro zemljo, je vse pokonci in prej ne mirujejo, dokler ni dobro zašit, klerikalci pa smejo po posojilnicah krasti kakor hočejo, a nihče se za to ne zmeni.

Iz cerkniškega okraja se nam poroča: Gospod Alojzij Pogačnik odpovedal se je županstvu cerkniške občine, in sicer radi bolezn. Naše ljudstvo vzelo je to z obžalovanjem na znanje, ker gosp. Pogačnik je županil dolgo let vzgledno, požrtvovalno in pošteno, ter je radi tega vžival pri ljudstvu neomejeno spoštovanje in velik ugled. Občinski odbor cerkniški je v svoji seji dne 8. t. m. soglasno sklenil, izreči odstopivšemu gospodu županu za njegovo neumorno delovanje zahvalo ter mu izročiti zahvalno diplomu. Vrlemu možu želimo, da gotovo kmalu okreva, da bode mogel svoje izvrstne moči še kdaj porabiti za blagor naše občine. — Pri isti seji je bil izvoljen soglasno županom cerkniške občine odlični pristaš narodno-napredne stranke, gospod Fran Šerko. Dasi ne rad, udal se je vendar občni želji ter prevzel županstvo. Gospod Šerko stekel si je v družbi z gosp. Pogačnikom in umrlim g. Jos. Milavcem že veliko zaslug za našo občino, ter je tedaj prava sreča za našo občino, da je sedanjih razmerah prevzel županstvo.

Koroške volitve — V klerikalnih listih govore sedaj, da je volilna geometrija uzrok, da so slovenski kandidati pri volitvah v deželni zbor propadli. Glede velikovškega okraja to pač ne velja, ker smo v tem okraju propadli 1. ker je kmetско ljudstvo večinoma liberalnega mišljenja in 2. ker Podgorca osebno nihče ne mara. Posveten narodni kandidat bi bil gotovo zmagal. Podgorca je pa tako neprijeten, da tudi zanesljivi narodni možje niso hoteli zanj glasovati. Kar se pa tiče volilne geometrije, je pa tudi jedino le vodstvo koroških Slovencev krivo, da je zadobil načrt nemških nacionalcev sankcijo. To vodstvo se še zmenilo ni za nemški naklep. Ko bi bilo vodstvo imelo količkaj pojma o svoji nalogi in količkaj smisla za narodne zadeve, bi bilo mobiliziralo vse slovenske poslane in razburilo vse javno

mnenje v Avstriji proti nemškemu načrtu glede razdelitve okrajev. A vodstvo se še ganilo ni in ker ni bilo odpora, je bila nova razdelitev okrajev sankcionirana.

Novi peklenški naklepi proti štajerskim Slovincem. V zadnjem zasedanju štajerskega deželnega zbora v Gradcu je večina sprejela predlog, po katerem bi se vpliv mest in trgov na volitvah v okrajne zastope razširil na škodo kmečkih občin. Nemci bi namreč radi dobili okrajne zastope, ker bi s tem dobili tudi šolo v roke. Okrajni zastop voli namreč tudi člene v okrajni šolski svet. Ker pa cesar ni potrdil rečenega predloga, snujejo sedaj Nemci druge naklepe proti štajerskim Slovincem. Sedaj hočejo staviti v deželnem zboru predlog, da se okrajni zastopi in okrajni šolski sveti odpravijo, učitelje pa naj bi nastavljal skoz in skoz nemški deželni šolski svet. Ako bi ta predlog postal zakon, bodo slovenske šole in ž njimi slovenski narod na Štajerskem izročene Nemcem na milost in nemilost. Tudi za ljudstvo sploh bi bil to hud udarec; ono bi moralo plačevati za šolo, ne da bi imelo pravico kaj govoriti.

Umrl je v Trstu v starosti 80 let kanonik g. Fran Černe. O njem piše »Edinost«: Pokojnik je bil značajan rodoljub in se je do zadnjega z mladeniškim ognjem zanimal za dogodke na Slovenskem. Ob sedanjih znanih okoliščinah pomenja njegova smrt veliko izgubo za slovenski del škofije.

Utonil je v Savi pri Lazah mizar Valentin Šusteršič iz Mengša dne 17. t. m. Peljal se je v temi po brodu ter padel v vodo. Trupla še niso našli. Pri sebi je imel zlato uro z verižico in okoli 50 gld. denarja.

Mater — ubil. Mariborski porotniki so obsodili 30letnega delavca Jožefa Vračko iz Kunave, ki je ubil v prepiru svojo lastno mater, v 8letno ječo.

Slepar. Po deželi se klata okoli neki agent, ki prodaja ljudem po uzorcih blago za obleko in si da izplačati predplačilo, katero vtakne v žep in odide, ne da bi potem komu poslal obleko. Ogoljufal je menda že več ljudi na ta način. Kdor je oškodovan, naj naznani to ljubljanski policiji.

Velika tatvina. V Zdravščini pri Gorici je neznan tat ukradel baronici Kamell raznih dragocenosti v vrednosti 6000 K. Zaprli so sicer nekega Tržačana, a sumljivega niso našli ničesar.

Tat — v cerkvi. Na Vrhniku je v župni cerkvi tat ulomil v pušico in odnesel nekaj denarja. Tatu so poprej videli v cerkvi okoli hoditi in potem sedeti v klopi. Bil je star okoli trideset let in je imel rujavo redko brado in ravno take brke.

Milijonska defraudacija v Pragi. — Kaj je »žegnani« Drozd zažvižgal v posojilnici, v tem se še vrage ne spozna, kaj šele navadni revizorji! Sluti pa se, da so defraudanti tudi pasiva fingirali ter vpisavali večje vloge, kakor so bile v istini, da se pri zaključku računov pri občnem zboru in pri občinstvu napravi sijajen efekt. Sanačni kursorij je pozval vse vlagatelje, naj predložijo svoje knjižice k reviziji, veliko pa jih doslej svojih knjižic ni prineslo, najbrže zato ker jih ni — tako se tolaži upravni odbor posojilnice. — Kako je Hercik razsipaval denar, se razvidi iz tega, da je imel v svoji vili v Rastokah uprav knežje pohišstvo in opremo. Iz vile se je najpoprej vozil v Prago

po motociklu, a tega se je kmalu naveličal. Potem si je kupil eleganten landauer in krasnega sivca, ki ga je šele zdaj »zaplenila« sodnja. Hercikov tast je sicer lagal, da je to njegova last, a Hercik je sam potrdil, da sta landauer in sivec njegova, oz. posojilnice, torej »zaplenljiva«. V ponedeljek, 17. t. m. ob desetih se je oboje prodalo v Pragi na dražbi. — Hercik pa je bil tudi »kavaler«. Sam je imel sicer samo 300 K mesečne plače, a dajal je samo svojemu hišniku 100 K mesečne plače, drugi njegovi služabniki, kočijaš, mične hišinje — niso dobivali manj. Zdaj je Hercik tudi izdal, da je zasloveli monsignore Drozd še pred svojim aretiranjem vzdignil velike svote denarja na imena tujih oseb ter tako blagajno še v zadnjem času popolnoma izpraznil. — V posojilnici so imela svoje prostore skoro vsa klerikalna društva in sicer večinoma brezplačno, tako da je posojilnična hiša prinašala komaj 2 odstotka, dasi je posojilnica sama plačevala iz vlog po 4%. Enako se je gospodarilo z najemnino ostalih posojilničnih hiš. Za zadnji kvartal je na pr. prinesel sekvistor hiše Drozdovega brata na Žižkovu 2000 K, katere svote pa Drozd ni oddajal že 15 let ne. — Vse drugo pa je še v meglah, nedavno je neka praška vlačuga, ki so jo privedli v zapor ter ji dali za tovarišico »milstivo gospodično« Madlovo, tisto pred drugimi hudo opsovala ter se jezila, da s farsko »devico« ne mara biti v isti sobici.

Zapuščina neke »revne« šivilje. Na Dunaju je umrla 56letna šivilja Rozalija Brunnbauer, ki je živela v največji bedi, kajti tožila je neprestano, kako se mora mučiti v pozno noč, a zasluži le do 80 vinarjev na dan. Ker pa je zapustila oporoko z besedilom »Svoje premoženje zapuščam dunajskemu cerkvenemu stavbnemu društvu«, je iskala komisija med njeno ropotijo ter res našla štiri hranilnične knjižice s 42.000 K. Ker pa je na Dunaju 13 cerkvenih stavbnih društev, a nobeno ne nosi imena, kakršno je v oporoki, zapade cela zapuščina čez eno leto državi.

Usodepolno darilo »iz ljubezni«. — V Pragi je mnogo tovarn, torej tudi tovarniških delavk. Pred kratkim pa je sinko znanega in premožnega tovarnarja X. povabil mlado, 16letno delavko iz tovarne svojega očeta, naj ž njim napravi popoldne izlet, zvečer pa naj pride k njemu v pisarno »kadar bo stari odšel, ti dam mal darek »iz ljubezni«. Lepo dekletce je prišlo ter dobilo — bankovec. Misleč, da je desetak, ga je vtaknila v žep ter šla takoj v trgovino, da si kupi novo obleko. (Tovarniške delavke so namreč povsod enake.) Ko je položila na mizo bankovec, jo je trgovec sumljivo pogledal, pošepetal nekaj hlapcu in dekletu povedal, naj malo počaka. Malo trenotkov in notri je stopil — policaj. Trgovec mu je takoj razodel, da si je prisotno dekle izbralo blago in plača — s tisočakom. Vsa zadeva pa se je pojasnila šele na policijskem komisarijatu, kamor je bil povabljen tudi darežljivi »Don Juan«. Dekle je zardevalo, zaljubljenček je bil v zadregi, a resnica se je morala povedati. »Don Juan« je pripustil, da se je zmotil ter dal mesto desetaka tisočak dekletu za »malo uslugo«. In konec te pikantne dogodbe? Danajsko darilo, usodepolni tisočak ostane na policijskem uradu, dokler se ne določi, ali ima dekle na tisočak polno pravico . . .

Kapucin — prešestnik. — Minoli teden se je dovršila v Olomucu žalostna rodbinska drama, ki je razburila vse pošteno prebivalstvo. Žena znanega in priljubljenega zdravnika v Olomucu je imela ljubavno razmerje s — kapucinom. V sredo preteklega tedna je bil zdravnik poklican k bolniku na deželo. Potoma se je spomnil, da je pozabil doma neko orodje, potrebno za operacijo bolnika ter se vrnil domov. Ali, prišedši domov, je osupnil, zasačil je svojo ženo v najintimnejšem položaju z zaljubljenim kapucinom. Ker ga je dolžnost nemudoma klicala k bolniku, se je odpeljal z grožnjo, da bo računal s celibatarjem in z ženo po svojem povratku. Vrnivši se, je izvedel, da se je medtem kapucin obesil v svoji celi, žena njegova pa se je otrovala.

Hčer — umorila. V Bois-Colombes na Francoskem se je izvršila nazaslišana tragedija. 75letna gospa Bausewen je imela 23letno edino hčer, ki je bila omožena toda od moža varana. Hčerki se je vsled tega omračil duh, ter je bila tudi že v norišnici. Vrnila se je iz norišnice navidezno zdrava k materi, toda njeno dušno stanje se je zopet shujšalo. Mati, ki je svojo hčer nenavadno goreče ljubila, ni pustila, da bi jo izročili zopet v norišnico, temuč jo je rajši ustrelila, potem pa še z mečem prebodla.

Loterijske srečke.

Brno, 12. novembra.	7, 86, 19, 1, 25.
Dunaj, 8. novembra.	55, 54, 89, 32, 4.
Trst, 15. novembra.	73, 4, 80, 2, 79.
Gradeo, 8. novembra.	73, 74, 81, 75, 51.
Praga, 19. novembra.	77, 89, 6, 80, 30.
Line, 14. novembra.	85, 24, 28, 17, 9.

Tržne cene v Ljubljani.

	K	h		K	h
Goveje meso I. kg	1	30	pšenična 100 kg	27	50
" " II. "	1	10	koruzna " "	18	—
" " III. "	1	—	Moka ajdova " "	29	—
Telečje " " "	1	50	Fižol, liter " "	—	20
Prašičje m. sveže	1	60	Grah, " "	—	40
" " prek. "	2	—	Leča, " "	—	25
Koštrunovo meso	—	80	Kaša, " "	—	20
Maslo " " "	2	60	Ričet, " "	—	—
Surovo maslo " "	2	40	Pšenica " 100 kg	17	20
Mast prašičja " "	1	70	Rž " " "	14	—
Slanina sveža " "	1	60	Ječmen " " "	14	—
" " prek. " "	1	80	Oves " " "	14	40
Saló " " "	1	30	Ajda " " "	18	40
Jajce " " "	—	9	Proso, belo " "	16	40
Mleko, liter " "	—	18	" " nav. " "	14	50
Smetana sladka lit.	—	80	Koruza " " "	15	—
" " kislá " "	—	80	Krompir " " "	4	50
Med " " kg	1	20	Drva, trda " m ³	8	40
Piščanec " " "	1	20	" " mehka " "	5	60
Golob " " "	—	50	Senó " " 100 kg	7	60
Raca " " "	—	—	Slama " " "	7	—
Zajec " " "	—	—	Stelja " " "	—	—

Samo v teh zavojih se dobiva pristna, tako splošna priljubljena

Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava

Najnižje cene

Najbolji izbor

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Odgovorni urednik Valentin Kopitar.

Povsod po Slovenskem
in še čez mejo razširja se od dne do dne poraba prave in najboljše

kavine primesi

v prid družbe sv. Cirila in Metoda iz

I. jugoslov. tovarne za kavine surogate

♦ v Ljubljani. ♦

Zahtevajte jo povsod!!

Vrtnarski vajenec

se vsprejme takoj pri

I. WIDER

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Največje, najhitrejše ter najvarnejše vrste velikanskih parnikov, ki vozijo

v Ameriko.

Hamburg-New York le 6 dni.

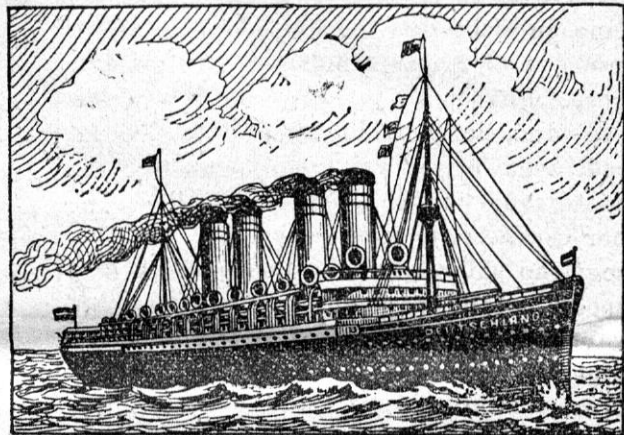
Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno (1228—21)

oblastveno potrjena

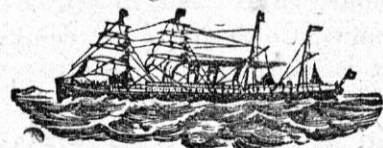
agentura Hamburg-Ameriške linije

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31

od južnega kolodvora takoj na desno.

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodí. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphia. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji ali (2073—12)

Ant. Rebek, konc. agent

v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 34.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Stanje hranilnih vlog: 16 milijonov kron. Rezervni zaklad: nad 370.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunala vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. (13—25)

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4¹/₂% do 5%.

Lastnina in tisek »Národne Tiskarne« v Ljubljani.